

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра політики в сфері боротьби зі злочинністю та
кримінального права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУДОВА МЕДИЦИНА І ПСИХІАТРІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
політики в сфері боротьби зі
злочинністю та кримінального права
Протокол № 1 від 27.08.2024

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Судова медицина і психіатрія
Викладач	Волошинович Володимир Мирославович, доцент кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-34
E-mail викладача	kkpp@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/ При вивченні навчальної дисципліни можуть використовуватися можливості платформ Google Classroom, Google Meet, Zoom та ін.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є медичні та біологічні питання, які виникають в процесі розслідування та судового розгляду кримінальних справ, психічні розлади, які мають правове значення у кримінальному та цивільному судочинстві. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Судова медицина. 2. Судова психіатрія. Судова медицина і судова психіатрія – одна з обов’язкових для викладання дисциплін у навчанні юридичного профілю. Вивчаючи теоретичний курс, студенти юридичного фаху знайомляться з сучасними можливостями судової медицини та судової психіатрії і засвоюють навички необхідні та їх подальшого використання у практиці. Крім того, в окремих випадках студенти засвоюють практичні навички користування науково-технічними засобами та методиками.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів необхідних знань з організаційно-процесуальних основ судово-медичної та судово-психіатричної експертизи, з основ судово-медичної травматології, судово-медичної експертизи живих осіб, експертизи речових доказів, вивчення психопатологічних станів та їх судово-психіатрична оцінка.</p> <p>Основними <u>цілями</u> вивчення дисципліни є вироблення у студентів вміння використовувати на практиці дані судово-медичної та судово-психіатричної експертизи для вирішення питань, що виникають в правовій діяльності.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності</u></p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 9. Здатність працювати в команді. ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 11. Здатність</p>	

реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми. ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій ЗК 14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності. ЗК 15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності

СК 1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві. СК 2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів. СК 3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи. СК 4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини. СК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрини національного права, а також змісту правових інститутів щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції. СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин. ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю. ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами. ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій. ПРН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію. ПРН 11. Володіти базовими навичками риторики. ПРН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. ПРН 16. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності. ПРН 17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи. ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи. ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлюючи юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. ПРН 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
лекції	6		
семінарські	4		
практичні	0		
лабораторні	0		
самостійна робота	80		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	081 Право	3-ій	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	сем/пр/лаб заняття	сам.роб.
Модуль I. Судова медицина			
Тема 1. Процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи в Україні. Судово-медична танатологія	2	2	25
Тема 2. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від механічних чинників. Ушкодження тупими, гострими предметами, транспортна травма, вогнепальні ушкодження.	2		30
Модуль II. Судова психіатрія			
Тема 3. Судово-психіатрична експертиза. Основи загальної психопатології. Основні питання судово-психіатричної експертизи в кримінальному та цивільному процесі.	2	2	25
ЗАГ.:	6	4	80
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до		

	<p>порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачається виконання 1 письмової залікової роботи. Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює всі змістові модулі. Варіанти завдань, бали за їх виконання, критерії оцінювання розробляються викладачами, які ведуть семінарські (практичні) заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджуються на засіданнях кафедри (пп. 3.3.5 МРПОУ).</p> <p>На залікову роботу виноситься 50 тестових завдань</p> <p>Максимальна кількість балів за письмову роботу – 75 (пп. 2.7.1 МРПОУ).</p>
Семінарські заняття	<p>Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://kkp.pnu.edu.ua/, а також в системі дистанційного навчання.</p> <p>Максимальна кількість балів за практичні/семінарські заняття – 25 (пп. 2.7.2 МРПОУ).</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент у визначені строки та у визначеній формі повинен виконати письмову залікову роботу</p>
Підсумковий контроль	<p>Залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 25 балів) та балу за залікову роботу (максимально 75 балів). Підсумковий бал становить максимум 100 балів (пп. 2.7 МРПОУ).</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p><u>Письмові роботи:</u> Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (залікової роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить</p>	

лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види індивідуальних завдань та інструкції щодо їх виконання знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри <https://kkr.pnu.edu.ua/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Відпрацювання пропущених занять не є обов'язковим і проводиться лише за бажанням студента.

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

Основна: 1. Білецький Є.М. Білецька Г.А. Судова медицина та судова психіатрія: навч. Посіб Харків: Одісей. 2020 - 480 с. 2. Судова медицина. Медичне законодавство: у 2 книгах. Книга 1. Судова медицина: підручник / Б. В. Михайличенко, В. А. Шевчук, С. С. Бондар та ін.; за ред. Б.В. Михайличенка. К. : Медицина, 2018. 448 с. 3. Судова медицина : Підручник / В. Д. Мішалов, Т. В. Хохолева, В. Т. Бачинський, В. В. Войченко, Г. Ф. Кривда, Є. Я. Костенко [за загальною редакцією В. Д. Мішалова]. Чернівці : Місто, 2019. 574 с. 4. Судова медицина : Підручник / О.І. Герасименко, К.О. Герасименко, ; За заг. ред. О.І. Герасименка. — 4-те вид., переробл. і доповн. К. : КНТ, 2023. - 630 с 5. Судова медицина та психіатрія : навч. посіб. / [Кікінчук В. В., Лозова С. М., Гусева В. О. та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків, 2019. - 184 с. Додаткова: 1. Атлас ушкоджень та їх особливості при проведенні судово-медичних досліджень / В. В. Черняк, І. І. Старченко, Є. Я. Костенко. Вінниця : Нова Книга, 2021. 120 с. 2. Особливості судово-медичного дослідження трупа при окремих видах смерті / О. Ф. Кулик, В. Т. Бачинський, І. Г. Савка, О. Я. Ванчуляк. Чернівці : БДМУ, 2005. 211 с. 3. Перивний огляд трупа на місці його виявлення / В. Т. Бачинський, О. Ф. Кулик, І. Г. Савка, О. Я. Ванчуляк. Чернівці : БДМУ, 2010. 212 с. 4. Судова медицина та судово-медична експертизи: навчальний посібник / І. М. Григус, В. О. Самороков, В. І. Цимбалюк, О. В. Цимбалюк. Львів : Новий Світ-2000, 2018. 208 с. 5. Судова медицина / А. А. Бабанін, В. Д. Мішалов, О. В. Біловицький, О. Ю. Скребкова. Сімферополь, 2012. 578 с. 6. Судово-медичний опис тілесних ушкоджень, термінів давності їх утворення і загоєння. Навчальний посібник / В. Д. Мішалов, М.М. Тагаєв, В. Т. Бачинський, В. В. Войченко, В. В. Хижняк, О. В. Дунаєв, А. О. Моргун, О. О. Моргун. Чернівці : Місто, 2019. 159 с.

Інформаційні ресурси: 1. Конституція України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> 2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> 3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> 4. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> 5. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> 6. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи. Наказ МОЗ України від 08.10.2001 № 397 Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0219-02#Text> 7. Про організацію клініко-експертної оцінки якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування: Наказ МОЗ України від 05.02.2016 р. № 69: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0285-16> Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках: 1. Волошинович В.М. Судова медицина і психіатрія. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної та заочної форми навчання (галузь знань: 08 Право, спеціальність: 081 Право) [Текст] / Володимир Мирославович Волошинович.- Івано-Франківськ: Навчально-науковий Юридичний інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2024.- 28с. 2. Волошинович В.М. Судова медицина і психіатрія. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів денної та заочної форми навчання (галузь знань: 08 Право, спеціальність: 081 Право) [Текст] / Володимир Мирославович Волошинович.- Івано-Франківськ: Навчально-науковий Юридичний інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2024.- 28с.